

13.

Dělení operačních systémů – prostředky výpočetního systému, funkce OS, struktura OS

Dělení OS:

- a) Podle ovládaných procesorů
  - Jednoprocesorové (DOS)
  - Víceprocesorové (Windows)

- b) Podle složitosti správy uživatelů
  - Jednouživatelské (Android, IOS)
  - Víceuživatelské (Windows, Linux)

- c) Podle počtu provozovaných programů
  - Jednoprogramové (MSDOS)
  - Víceprogramové (Windows, Linux...)

- d) Podle schopnosti práce v síti
  - Lokální (Windows, Linux)
  - Síťový (ChromeOS)

- e) Podle míry specializace
  - Speciální (MSDOS, Firmware)
  - Univerzální (Windows, Linux...)

- f) Podle času a umístění
  - Realtime – Velké požadavky na interaktivitu
  - Distribuovaný – Různé místo, různé procesy
  - Cloud OS – Pracuje jinde, dálkové připojení (ChromeOS)

Prostředky výpočetního systému:

1. Fyzické

- I/O
- Paměť
- Procesor

2. Logické

- Uživatel
- Úloha
- Proces
- Krok úlohy

Funkce OS:

1. Správa paměti

- Evidence vnitřní paměti
- Přidělování paměti k procesům
- Řešení situace za nedostatku paměti (Swap file)

2. Správa procesů

- Evidence spuštěných procesů
- Přidělování procesoru
- Sledování stavu procesu a procesoru
- Zajišťuje komunikaci mezi procesy

3. Správa periférií

- Vytváří procesy mezi periférií a procesy
- Sledování stavu zařízení
- Přidělování zařízení k procesu

4. Správa systému

- Určuje funkční režimy (Uživatelský a privilegovaný)
- Udržování ochrany proti škodlivým kódům, poruchám a neoprávněným uživatelům

5. Správa uživatelů

- Udržuje informace o uživateli, jejich data, práva, činnost, přihlašování a odhlašování

6. Správa úloh

- Udržuje informace o úlohách a jejich průběhu

7. Uživatelské rozhraní

- Interakce mezi uživatelem a systémem.
  - GUI – „Graphical User Interface“ – Grafické rozhraní
  - CLI – „Command Line Interface“ – Prostředí příkazové řádky
  - API – „Application Programming Interface“ – Rozhraní pro programování aplikací

8. Programové rozhraní

- Rozhraní mezi procesem a výpočetním a operačním systémem

Struktura OS:

1. Vrstevnatá

- Každá vrstva využívá služeb nižší vrstvy

2. Monolitická

- Jedno jádro a rozhraní

3. Modulární

- Rozčlenění do modulů (rozšiřitelné)
- Předpokládá se unifikované rozhraní modulů

4. Model client server

- Co nejmenší možné jádro, poslední funkce zajišťují procesy kterým se říká servery, uživatelské procesy se nazývají klienti